

Iskri svakog čovjeka
 Dopis se nevrtaču ali
 notiskaju.
 Nebiljegovani listovi se neprimaju.
 Predplata s poštarinom stoji 25
 for. za seljake 20 for. na godinu.
 Razmjerao for. 2/3 i 1 za polgo-
 dine. Izvan ceterine više poštarina

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogom rasta naše stvari, a nesloga sve pokrvari. Nar. posl.

Nepodpisani se dopisi ne šalju.
 Prijepetana se pisma, oglašit itd.
 takaju po običnom cjeniku il po
 dogovoru. Isto tako je sa priloz.
 Naveli se šalju poštarinom na
 putalicom (asegno postale) na
 administraciju „Naše Sloga“. Ime,
 prezime i najbližu poštu valja
 točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme,
 mora to javi uredništvu u otvo-
 renom pismu, za koje se na plaća
 poštarine, ako se izvana napiše:
 „Reklamacija“.

Svečanosti u Rimu.

Godine 1866. trguu Italija proti Austriji mač na jugu, pošto se je bila sa Njemačkom dogovorila, da će ova na Austriju navaliti sa sjevera. Italija bijaše potučena od hrabre austrijske vojske — u kojoj sačinjavahu cvjet hrvatske čete — na kopnu i na moru. Grdni porazi talijanskih četa i talijanske mornarice kod Custoze i kod Vis a nesahinjavaju zaista sjajnu stranicu talijanske novovjekove poviesti. Ni kao što su oni sretno prošli nakon svih ratova od 1849. amo, premda varda potučeni, tako im se je i ovaj put sreća nasmijala, jer je Austrija morala povući usljed svog poraza na sjeveru i zadnjeg svog državljana iz Italije.

Italija žela je plodove tuđjih pobjeda, najprije francuzkih pak njemačkih. Na taj način rješila se ona „straniera“ — Austrija.

Ali službena Italija imala je još jednoga „protivnika“ u srcu Italije, u viečnom Rimu, rimskog papu nazime, čija svjetska vlast protezala se na Rim i na Romanju. Papi valjalo je milom il silom oteti Rim, te ga proglasiti glavnim gradom ujedinjene Italije. Čekalo se na zgodno vrijeme pošto bijahu provalni pokusi mjeseca oktobra 1867. braće Gariboldi, a mjeseca novembra Gariboldi-a od papinih i francuzkih četa junački suzbijeni.

Ljeti godine 1870. buknu njemačko francuzki rat. Napoleon morade ostaviti papu Pija IX. bez francuzkih četa. Tu prigodu upotrijebi službena Italija, te zapoviedi svojim četam, da zauzmu Rim. Dne 20. septembra 1870. provali talijanska vojska u viečni grad pošto je bio Pijo IX. zabranio svojim četam proljevanje krvi. Tuj nebijaše dakle ni pobjede ni pobijedjenih, već pokorenje sili ili nadmoći.

I taj „sjajni“ čin proslavila je službena Italija pet do šest dana takovom

vikom i takovom reklamom, kano da se radi o najvećem svietskom događaju.

Nehotice namiče se misao, da li je bila potrebita proslava uspomene na tu otimačinu? Je li to možda zahtjevao talijanski narod, il su Italiju na to poticali izvanjski nekatoički narodi? Ništa od svega toga! Službenom svietu Italije htjelo se izvanjskog sjaja, htjelo mu se slavija i demonstracija proti katoličkoj crkvi i Kristovom namjestniku na zemlji — da se umjetno prikrju razne nevolje, koje pritišću narod u pojedinih pokrajinal kraljevine.

Kod svečanosti sudjelovao je skoro izključivo talijanski službeni sviet, činovništvo, vojska, slobodnjačka društva, lože slobodnih zidara i framsunaa. Trubilo se doduše na sve strane svieta, da je u Rim za svečanosti dohrililo do 150.000 tuđjinaca, ali šta je to za narod od skoro 30 milijuna duša? A koliko bijaše izmedju tih tobožnjih 150.000 tuđjinaca, državljana francuzkih, austrijskih, njemačkih, englezkih itd. itd.? Talijanski narod, boreći se danomice sa hiljadu i hiljadu nevolja, gledao je iz daleka zamišljenom na umjetno i veselo kóprcanje svojih objostnih sudržavljana u viečnom gradu. Žuljevit pest proti državnim oblastim na Siciliji, gdje skapava od biede i nevolje. U američkih i afričkih podzemnih rudokopih il na nepreglednih poljanah slavilo je uspomenu zauzeća Rima na stotine hiljada talijanskih državljanah, izloženih najvećim pogibeljim podneblja il divlje zvijerzi. A gdje su bila za rečene svečanosti druge stotine hiljada talijanskoga naroda, koje se muče i ubijaju u svakojakih tvornicah i radionica Austrije, Francuzke, Njemačke itd. s jedinoga razloga, što ih bieda i nevolja tjera od kuće? Ovi nesretnici, ako su u obće štogod doznali za službeno slavije u domovini, morali su bolnim srcem po-

mišljati na žalostno stanje u toj krasnoj zemlji, iz koje su morali bježati, da prihrane sebe i da priskrbe korieu kruha svojim milim u domovini.

Nu niti ostali narodi il njihove vlasti nemare za prisiljeno slavije. Ni službena Europa se nemiče, dapače iste saveznice Italije ostaju kod tolikog sjaja i slavija nepomične i hladne. Tolikom vikom oglašeni posjet cesara Vilima II. izostao je posve. Austro-Ugarska neće da se zamjeri sv. Otcu radi saveznika, na kojega nemože računati pouzdano za svaki moguć slučaj. Francuzki narod motri bolnim smjekom nerazložno komešanje nezahvalnih Talijana, kojim je više doprineo do njihovog jedinstva, nego li oni sami. Ostale vlasti pustile su rimske svečanosti još hladnijim napram Italiji, nego li bijahu prije. Službeni sviet Italije nemože se dakle pohvaliti, da su ga pratile simpatije pravovjelijsne Europe prigodom njegove bučne proslave o nasilnom zauzeću Rima prije 25 godina.

U ostalom moramo priznati, da se je ipak našlo pristaša službene Italije izvan kraljevine, koji su nastojali dati oduška neizmjernom u svom udeselju radi „svietskog događaja“. Dne 20. t. m. proslavili su kolovodje Talijana Istre, Goričke, Trsta i Trenta na tajnih stanicah, na prijelaznih gostbah, buntovnickimi plaškati i spisi „svietski“ događaj, komu neima tobož u poviesti ravna. U pojedinih mjestih došlo je i do burnih izgređa, te se nalazi više ugrajanih glava u državnih zatvorih.

Talijani naših južnih pokrajinah poslali su i deputacijah u Rim, koje su se javno bratimile sa službenicima službene Italije. Odpramljeno bijaše čestitaka i želja, pisanih i žicom, ali svi ti izlievi bratskog čuvstva, sve moguće želje i težnje naših Talijana, neće izliečiti one silne rak-rane na tielu Italije, na kojih boluje sve to više od „oslobodjenja“ Rima izpod „popovske“ moći sve do

danas. Iskreni prijatelji Italije žale dubuko, što je išla bez potrebe i koristi dirati u stare rane, kojih bol čuti sav katolički sviet. Fremda šret-nim često sreća um pomuti, ipak bi morali znati predstavnici službene Italije, da je Pijo IX. god. 1870. strogo zabranio svojim vojnikom svako proljevanje krvi i da nakom 25 godina Lav XIII. proti izazivačom nepodu-zimlje ništa drugo nego to, što im toplo preporuča, da se mole za spas crkve božje. Jeli moguće i pomisliti plemenitije osvete?

Učiteljske zadruge.

Nitko nečuti više od učitelja potrebu udruživanja, koje je donio u novije doba pojedinim razredom il stališem ljudstva vaukih uspjeha. Malo komu su bolje poznate nego li našem pučkomu učitelju one zlatne: „Sloga jači, a nesloga tlači; zašim: „Slogom rastu mate stvari, a nesloga sve pokrvari“ il napokon: „Gdje se bratska grla slože, i olavo plivat može“.

U naprednijih zemljah imadu pučki učitelji ne samo svoja kotarska il okružna društva, već takodjer zemaljske učiteljske zadruge, il takovo društvo za više pokrajina pod imenom učiteljske zadruge il učiteljski savezi.

Svrha učiteljskim društvom u obće sastoji se u prvom redu u tom, da se učitelji za svoje teško zvanje sve to više usavršuju uzajamnom podukom, a s druge strane jest začača takovim društvom, da brane, štite i promiču materijalne profitke učiteljskog stališa. U Istri kao malo gdje drugdje trebali bismo savršeni učitelja, a ovim trebalo bi neobhodno poboljšati njihovo materijalno stanje.

Koliko nam je poznato imadu do sada naši učitelji svoja društva u političkih kotarih Kopar, Volosko i Lošinj. Preostaju još tri kotara, koja su bez sličnih društva, t. j. Pazin, Pula i Poreč. U ovom posljednjem nije zada ni misliti na takovo društvo, pošto neima nijedne hrvatske javne pučke škole u tom kotaru, premda stanuju u istom bar polovica Hrvata. Učitelji naši na Poljsčini i Pazinčini imali bi se složiti u jednom društvu, pošto ih je premlao, a da bi mogli u svakom kotaru za sebe osnovati učiteljsko društvo. I tako bi se hrvatski i slovenski pučki učitelji Istre za sada našli bar u kotarskih učiteljskih društvih na okupu. Obstojeća kotarska učiteljska društva sastaju se sad ovdje sad

PODLISTAK

Govor

c. kr. zemaljskoga školskoga nadzornika Antuna Klodića, viteza Sabladokoga, izrečen prigodom otvorenja zemaljske školske konferencie u Gorici dne 13. septembra god. 1894.

(Dalje)

Ni kriepost stoika nije imala nikakva posta s vjerom. Ali pošto kriepost po njihovu shvaćanju nastojaje u nekoj ravnodušnosti, „agorasia“ ili „apatheia“, koja bi morala čovjeka podići iznad svih njegovih doživljaja, to takova kriepost nije bila ono, nego pretjerana oholost. O Epikurejizmu, koji materijalizirajuć dapače i bogove, smatra uživanje za najveće dobro, ne čemo ni govoriti.

Ne čemo se baviti ni sljedbenici Epikurovimi, koji su iz načela po njem izražena razvili najsiroviji endemonizam, koji nema nikakva moralnoga temelja.

Poviest nas uči, da nauci starih filozofa i sofista ne samo da nisu ništa doprinijeli za razširenje čudorednosti, nego da su dapače ne malo pospješili naprednjač razulno tadašnjih država.

Nuđošlo kršćanstvo proglasi religiozno-moralan, od čovjeka neodvisan red,

koji ima svoj izvor u Bogu, red, komu se ima čovjek pokoriti, hoće li da bude čudoredan i da čudoredno živi.

Kršćanstvo je dakle proglasilo čudoredni zakon, koji dolazi od božje, nad čovjekom stojeće volje i koji usljed volje božje, iz koje je potekao, obvezuje čovjeka.

Sredi se kršćanstvo širom cieloga svieta, proglasilo je, da je čudorednost odvisna od vjere. Ali kada se je ljudsko mišljenje oslobodilo pravila vjere, prokročilo si je opet put nauk o neodvisnosti čudorednosti.

U Englezkoj bijaše grof Schafesbury, koji je izključiv iz svojega nauka ideju o božjoj auktoriteti, htio naći samo u čovjeku temelj i pravila morala.

„Pojmovi dobra i zla“, tako uči on, jesu sasma neodvisni od ideje Boga. Može netko biti čudoredan i kriepostan, a da i nevjerno, da Bog postoji, i da nije u njega nikakve vjere. Bezbožstvo ne škodi čudorednosti. Nasuprot može dapače vjera biti na uštrb čudorednosti“. U Englezkoj imao je on celu vrstu pristaša, koji su po njem proglašeno načelo moralne samostalnosti dalje razvili, dok se nije ta filozofska struja izgubila u skepticizmu.

U Francuzkoj pako nisu se toliko bavili tuncinami o samostalnosti etike, nego zapustiv pridržke Engleza, na brzo

su zapali u tminu materijalizma, te nije dugo potrajalo, da je moral ugrezno u njegov bezdan.

U Njemačkoj je Kantova filozofija preuzela na se zadaću, da dalje razvija moralni autonomizam (1724—1804). Kant mišljaše, da je u praktičnom razumu našao uporišta, da razjasni ono čovječje znanje, koje prekoračuje krug izkustva, nime slobodnu volju, bezsmrtnost duše i Boga. Po njegovu mišljenju imade zapoviedi sveobće obezuhl. Tko čini dobro samo iz štovanja prama zakonu, samo iz dužnosti spoznate praktičnim razumom, tko dakle po razumu radi iz dužnosti, taj radi čudoredno. Moralna pobuda za dobra djela obstoji jedino u štovanju prama zakonu. Iz razuma izvire moralna ponuka, on je jedini i izključivi izvor morala. Ova ponuka mora biti pako razumna, imperativ mora biti kategoričan, a ne kaošto pozitivisti kažu, hipotetičan, to jest, ova ponuka za dobre čine mora izlaziti jedino iz ljubavi do zakona, mora se nametati po samom zakonu, bez ikakva obzira na to, hoće li se, vršedi ga, postići kakvo konačno dobro, za kojim se ide.

Tako si čovjek sam nalaze zakon, da moralno radi te postaje samo tada u istinu moralan, ako čuva samostalnost svoja volje

i ako izvršava zakon razuma samo radi zakona samoga, a ne radi drugih razloga.

Na takav način mora si ca stvarati najviše dobro. Najviše dobro jest čudne objekti volje, ali ne na takav način, da je povod moralnih čina, nego više tako, da najviše dobro stvara volja sama usljed čudorednoga zakona, u koliko čudoredni zakon zahtjeva, da volja teži za onim najvišim dobrom.

„Jure postlimini“ kao iz nekakve posebne milosti vjadja Kant vjeru u svoj sistem kao učinak samostalnoga morala. Po njem vjera nije ništa drugo, nego čudorednost u svom odnosaju prama Bogu kao zakonodavacu, to jest, u koliko si mi predstavljamo zakone morala kao od Boga dane i kao takove ih vršimo, postaje čudorednost vjerom.

Pošto možemo mi najviše dobro, blaženstvo, koje nam nalaze, da realizujemo moralni zakon, očekivati samo od Boga, to nas veže moralni zakon, da ga smatramo božanskim zakonom, i kao takav da vršimo. Nije dakle vjera izvor čudorednosti, nego obratno, vjera je posljedica, učinak čudorednosti. Vjera nije nego potreba, kojoj valja po zahtjevu praktičnog razuma zadovoljiti, da se omogući blaženstvo, koja izvire iz moralnih čina.

(Dalje sledi.)

zastupstvu vladali su bezobzirno preko 30 godina njemački lažliberalci svih vjeroispovijesti, ponajviše židovi. U glavnomu i prijestolnomu gradu katoličke Austrije vodili su prvu rječ njemački židovi. Tu aramotu nisu mogli dulje podnašati čestiti građani katoličkog vjerezakona, koji se združišu u čvrstu političku stranku pod imenom antisemiti ili proti-židovi, kršćanski socijalisti itd. Ovu stranku predvodio je carevinskoga vieća dobro poznati zastupnik dr. Lueger, koji uživa među bedijama srednjeg i nižeg sloja veliki ugled i upliv.

U zadnjem gradskom zastupstvu imali su antisemiti znatnu manjinu, koja je silno smetala lažliberalnoj većini. Kod naknadnih izbora mjeseca aprila pojačao se znatno broj antisemitskih zastupnika, a sada, reč bi, da će ostati lažliberalci u manjini.

Antisemiti izabrali su naime dne 17. t. m. u III. tieła 44 svojih predložnika dočim bijahu izabrana 2 njemačka nacionalca Dne 23. tekućega mjeseca biralo je II. tieło, te su i tuj antisemiti sjajno pobijedili. Izabrano bijaše u svemr 46 zastupnika, od kojih pripadaju 32 antisemitskoj, a samo 14 lažliberalnoj stranki. Još se imade obaviti izbor u I. tieło, gdje imadu antisemiti također moćnu stranku, i gdje se nadaju prodrieti sa nekoliko svojih zastupnika.

I tako će doći većina gradskoga zastupstva prijestolnice austrijske u ruke antisemita, tih odlučnih protivnika židova i lažliberalaca.

Ovi su doduše Niemci jedni i drugi, ali su antisemiti pošteniji i pravedniji napram ostalim narodnostim nego li lažliberalci i židovi. Htadi toga jesu svi prijatelji prave slobode skloniji antisemitom nego li njihovim protivnikom, tim najljucim neprijateljem svega, što se zove slavenskost.

Listnica uredništva.

Gospodi prijateljem i znancem zahvaljuje ovim naš urednik najsrdačnije, što se ga sjetio dne 21. t. mj. Zivili!

Gosp. N. G. u D. Stiglo u redu, lepa hvala i srdačan odziv!

Gosp. M. M. u K. Vaše „Pripolano“ moralo je ispasti radi preobitnosti gradiva; prihodići ćemo je u budućem broju

Gosp. J. K. u K. Odgovorit ćemo Vam po sebi.

Gosp. J. M. u K. isto; gosp. B. H. u Š. isto; gosp. K. M. u C. također. Gosp. L. M. u K. također. Gosp. A. C. u A. isto; gosp. M. S. u G. Dakle jošte kratko vrieme, ali muž beseda!

Jakob Strukelj, Trst

ulica Caserma br. 16, ulaz Piazza Caserma (nasproti velikoj kasarni).

Prodaje po najvjerovatno niskim cijenam svakovrstinu i engleske dvokolice (Bicyklo). Zastupstvo dvokolice „Adler“ iz tvornice H. Kleyer, Frankfurt i „Viktoria Cycle Works“

Wolverhampton (Englezka). — 3-50
Dvokolice „Adler“ svjetskoga su glasa uporabljaju se kod njemačke vojske. Jamci se za svako kolo 12 mjeseci, tko ne zna voziti, nauči se ga besplatno. Pošilja se u pokrajine i na sve kraje.

FILIJALKA

C. K. priv. avstr. kreditnoga zavoda za trgovinu in obrt v Trstu.

Novci za vplaćila.

V vrata. papirnih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2%
8- 3%	3-mesečni 2 1/2%
30- 3 1/2%	6- 3 1/2%

Za pisma, kojima se moraju isplaćivati v sedajšnjih bankovnih avstr. volji, stopio nove obrestne tako v kropost z dnem 21. septembra, 26. septembra in odnosno 17. oktobra t. l. po dotičnih ob javah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirnih 2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Koko Lakor za Zagreb, Arad, Bieltice, Gablonz, Oradeo. Sibinji, Inomona, Celovec, Ljubljana, Lina, Olomouc, Reichenberg, Bazar in Solovgrad, — b r e z t o r k o v.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz. kakor tudi vnovčenje kuponov proti odbitku 1% provizije. Pakaze reah vrst pod najumestnejšimi pogoji.

P r e d u j m i.

na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu Parizu, Brodu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih. Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohranu.

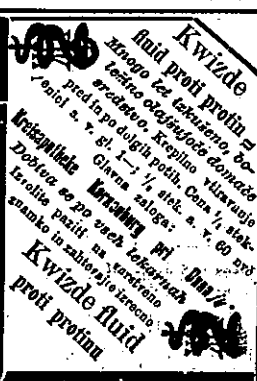
Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, slavni srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi. Naša blagajna isplačuje nakaznice narodne banke italijansko v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Trst, 17. septembra 1896.

Slovinci pozor!

U Barkovljah preuzeo sam dućani jestvina (Taccanijev), kojega sam ponudio bogatom svježom i finom robom. Za mnogobrojni posjet p. eporuča se vlastnik

Suban Ivan ml.

Odvjetnik

Dr. Otokar Rybář

otvorio je svoju odvjetničku pisarnu u Trstu, ulica S. Spiridione br. 3, II. kat.

Svi strojevi za gospodarstvo

Peronosporna štrcaljka slična Vermorela

Samostalna peronosporna štrcaljka sa sisaljkom zračnog pritiska,

Vinske preše svakovrstnih načina.

Preše za masline, preše sa hidrauličnim tlakom,

Poboljšanje drobita

Pivničarsko orudje, vinske sisaljke, vinske cjevi

Preša za sieno i slamu.

Ljustilo za kuruzu, Čistilnica za žito

razpošilja uz jako snižene cijene uz jamstvo i na pokus

IG. HELLER, WIEN (BEČ)

II/21 Praterstrasse N. 49.

Obširni katalogi za badava i prosti svake poštarine.

Preprodavaoci se traže.

Preporuča se strogo paznje kod kupovanja istih strojeva od patvorenja.

U LJEKARNI

EDE TOMAJA

u Zagrebu, Ilica broj 12

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo korisni, osobite preporuke vrijedni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, reumatizmu, kalamju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križnih, košenom pogancu, probadanju, svakovrstnim narebam. — Cijena 80 nvt.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u glasu, sijpljivost. — Cijena 80 nvt.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, blijedoci, škrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj križjivosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoci. — Cijena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepilju želudac i ublažuje glavna bol, oblaškava teginja ili mučnina, tjera napulnost i vjete, odkajanja se bol u žilici, želudacna grčeva, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grčnja u trbuhu. Tko ora toli korisno djelujuća švedska tinktura redovito pije, sačuvat će si zdravlje, ljecenu snagu i zapriječiti razne bolesti. — Cijena flašici u naputkom 50 nvt.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu gospodaru preporučam za konjski keb i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od ajega višo i boljega mlika, konji postaju čiliji i jači. — Cijena jednom omotu 45 nvt.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i otvaranje, proti zapetkini, navali krvi u glavu i prsu, tromosti ili težini. — Cijena škatuljici 70 nvt.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kolam, ukočenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objačivanje i okrepiljivanje žila i živaca. — Jedna flaša 80 nvt.

Antiseptična voda za usta i zube saslužuju se zubi od kvarenja, zapriječiti i ublažiti zubobolju, uvršćuju meso oko zubi, razfrižavaju usta, uklanja nenogdan vonj. — 1 flaša 60 nvt.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da stiedo kose poerne, fine sapune, praške za gospodje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi poboljšuju.

Spužve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoje za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, francuskoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specialitete.

Tko naruči za pet forntni vrijednosti, plaćam sam poštarinu.